

EDUSKUNNAN VASTAUS 125/2008 vp

Hallituksen esitys käräjäoikeuksien kokoonpanoa koskevien säännösten uudistamiseksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä käräjäoikeuksien kokoonpanoa koskevien säännösten uudistamiseksi (HE 85/2008 vp).

Valiokuntakäsittely

Lakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LaVM 11/2008 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 5 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 768/2002,
muutetaan 2 luvun 1, 2 ja 4 §, 6 §:n 1 momentti ja 7 § sekä 8 luvun 4 §,
sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 1 § laeissa 1052/1991 ja 1181/2000, 2 § mainitussa laissa 1052/1991 ja laissa 690/1997, 4 §, 6 §:n 1 momentti ja 7 § mainitussa laissa 1052/1991 sekä 8 luvun 4 § mainitussa laissa 768/2002, sekä
lisätään 2 lukuun uusi 3 a § seuraavasti:

2 luku

Päätösvaltaisuudesta

1 §

Käräjäoikeus on päätösvaltainen rikosasiasa, kun tuomioistuimessa on puheenjohtaja ja kolme lautamiestä.

Käräjäoikeus on päätösvaltainen rikosasiassa myös kolmen lainoppineen jäsenen kokoonpanossa, jos sitä asian laadun tai muun erityisen syyn vuoksi on pidettävä perusteltuna.

2 §

Käräjäoikeuden 1 §:n 1 momentissa mainittua kokoonpanoa voidaan vahvistaa toisella lain-

oppineella jäsenellä, jos sitä asian laajuuden tai muun erityisen syyn vuoksi on pidettävä perusteltuna. Samoin edellytyksin käräjäoikeudessa voi olla neljäs lautamies.

3 a §

Jos lautamiehelle on tullut este pääkäsittelyn aloittamisen jälkeen, käräjäoikeus on päätösvaltainen, kun lautamiehiä on vähintään kaksi.

Jos kolmen lainoppineen jäsenen kokoonpanossa jäsenelle on tullut este pääkäsittelyn aloittamisen jälkeen, käräjäoikeus on päätösvaltainen, kun jäseniä on vähintään kaksi.

4 §

Riita-asian käsittelyä saadaan jatkaa 3 §:ssä tarkoitetussa kokoonpanossa, jossa asian käsittely on aloitettu, vaikka asia käsittelyn aikana muuttuu sellaiseksi, että se tulisi käsitellä 5 §:n 1 momentissa tarkoitetussa kokoonpanossa. Samoin voidaan menetellä, jos samaan oikeudenkäyntiin yhdistetään käsiteltäväksi myöhemmin vireille tullut 5 §:n 1 momentin mukaisessa kokoonpanossa käsiteltävä asia.

6 §

Rikosasiassa käräjäoikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on yksin puheenjohtaja, jos mistään syytteessä tarkoitetusta yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin vankeutta enintään kaksi vuotta tai jos syytteessä tarkoitettu yksittäinen rikos on:

- 1) virkamiehen väkivaltainen vastustaminen;
- 2) törkeä varkaus;
- 3) törkeä kavallus;
- 4) törkeä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus;
- 5) törkeä kätkemisrikos;
- 6) törkeä vahingonteko;
- 7) törkeä petos;
- 8) törkeä maksuvälinepetos;
- 9) 1—8 kohdassa mainitun rikoksen rangaistava yritys.

7 §

Jos käräjäoikeus käsitellessään asiaa 6 §:ssä tarkoitetussa kokoonpanossa katsoo, että asia on käsiteltävä käräjäoikeuden 1 §:ssä tarkoitetussa

kokoonpanossa, asia on siirrettävä sanotussa kokoonpanossa käsiteltäväksi.

Jos asia pääkäsittelyn aikana muuttuu sellaiseksi, että se pitäisi käsitellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitetussa kokoonpanossa, saadaan asian käsittelyä kuitenkin jatkaa 6 §:ssä tarkoitetussa kokoonpanossa, jos laamanni tai käräjätuomari toimii oikeuden puheenjohtajana ja käsittelyn jatkamista voidaan pitää tarkoituksenmukaisena.

8 luku

Hakemusasioiden käsittely

4 §

Asian käsittelyä on jatkettava riita-asian käsittelyä koskevassa järjestyksessä, jos asia on riitainen ja kyseessä on:

- 1) yhteiselämän lopettamista, avioeroa tai puolison elatusta koskeva asia;
- 2) lapsen huoltoa, tapaamisoikeutta tai lapsen elatusta koskeva asia;
- 3) lapseksiottamista koskeva asia; tai
- 4) holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitettu asia.

Muussa riitaisessa hakemusasiassa käräjäoikeus voi päättää, että asian käsittelyä jatketaan riita-asian käsittelystä säädettyssä järjestyksessä.

Asian käsittelylajista riippumatta noudatetaan kuitenkin asiaan osallisen laiminlyönnin seurauksia koskevaa 7 §:ää ja asian ratkaisemista koskevaa 10 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 6 luvun 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä rikosasioissa 11 päivänä heinäkuuta 1997 annetun lain (689/1997) 6 luvun 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 243/2006, seuraavasti:

6 luku

Pääkäsittelystä

11 §

Asiassa on toimitettava uusi pääkäsittely, jos tuomioistuimeen sen päätösvaltaisuuden puutteellisuuden vuoksi joudutaan kesken pääkäsittelyä ottamaan uusi jäsen. Silloin kun asiaa käsitellään oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetussa kokoonpanossa, uut-

ta pääkäsittelyä ei kuitenkaan tarvitse toimittaa, jos tuomioistuimeen otettava uusi jäsen on ollut paikalla koko pääkäsittelyn ajan. Uusi pääkäsittely on toimitettava myös silloin, kun asia on yhden tai useamman kerran ollut lykättynä yhteensä yli 30 päivää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki**käräjäoikeuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetun käräjäoikeuslain (581/1993) 5 §:n 1 momentti, 6 §:n 3 momentti sekä 7 ja 17 §, sellaisena kuin niistä on 17 § osaksi laeissa 467/2001 ja 247/2006, seuraavasti:

5 §

Oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 3 §:ssä tarkoitetussa kokoonpanossa on puheenjohtajan ja yhden muun jäsenen oltava käräjäoikeuden laamanni tai käräjätuomari.

Jos pääkäsittely on kesken 1 momentissa säädetyn toimikauden loppuessa, lautamiehen tehtävä jatkuu kunnes asia on käräjäoikeudessa ratkaistu.

Kunnasta valittavien lautamiesten tulee mahdollisimman tasapuolisesti edustaa kunnan väestön ikä-, elinkeino-, sukupuoli- ja kielijakaumaa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään siitä, kuinka useassa istunnossa lautamies voi olla kalenterivuoden aikana.

6 §

Jos lautamies menettää kelpoisuutensa tai muuten tulee sopimattomaksi lautamiehen tehtävään, käräjäoikeuden on oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetussa kokoonpanossa vapautettava hänet tehtävästään tai määrättävä, ettei lautamies määräaikana saa hoitaa lautamiehen tehtävää. Ennen tehtävänsä vapauttamista lautamiehelle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

17 §

Laamanni voi määrätä:

1) virassa kaksi kuukautta olleen notaarin käsittelemään ja ratkaisemaan käräjäoikeuden kansliassa:

- a) maakaaren (540/1995) 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja kirjaamisasioita;
- b) hakemusasioita;
- c) oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 ja 14 §:ssä tarkoitettuja asioita; sekä

7 §

Kunnanvaltuusto valitsee lautamiehet kunnanvaltuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi.

2) virassa neljä kuukautta olleen notaarin tekemään saamista koskevassa yksinkertaisessa riita-asiassa oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 27 a §:ssä tarkoitettuja ratkaisuja sekä toimimaan käräjäoikeuden puheenjohtajana:

a) yhden tuomarin istunnossa hakemusasiassa;

b) suullisessa valmistelussa ja yhden tuomarin pääkäsittelyssä saamista koskevassa yksinkertaisessa riita-asiassa;

c) yhden tuomarin istunnossa rikosasiassa, jossa mistään syytteessä tarkoitettu yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai vankeutta enintään yksi vuosi ja kuusi kuukautta eikä vastaaja ole syytteessä tarkoitettujen rikosten johdosta vangittuna tai matkustuskiellossa; tällöin rangaistukseksi ei kuitenkaan voida tuomita muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa;

d) oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 5 a luvussa tarkoitettu kirjallisessa menettelyssä, jossa tällöin rangaistukseksi ei kuitenkaan voida tuomita muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa; ja

e) yhden tuomarin istunnossa sakon muunto-rangaistusasiassa.

Lisäksi laamanni voi määrätä virassa neljä kuukautta olleen notaarin toimimaan yksittäisessä asiassa:

1) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 2 §:ssä tarkoitettu kokoonpanossa;

2) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettu kokoonpanossa;

3) jäsenenä oikeudenkäymiskaaren 6 luvun 1 §:ssä ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 6 luvun 11 §:ssä tarkoitettu tapauksessa; ja

4) puheenjohtajana oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu kokoonpanossa rikosasiassa, jossa mistään syytteessä tarkoitettu yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty muuta tai ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta eikä vastaaja ole syytteessä tarkoitettujen rikosten johdosta vangittuna tai matkustuskiellossa.

Notaaria ei saa määrätä käsittelemään yksin tai käräjäoikeuden puheenjohtajana asiaa, jota laatunsa tai laajuutensa vuoksi on pidettävä vaikeana ratkaista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Asia, jonka pääkäsittely on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään tuomioistuimessa noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 11 päivänä marraskuuta 2008